

Så vælg da livet

Kristne i Mellemøsten
Mod fornyede
teologiske, sociale og
politiske valg

Så vælg da livet

Kristne i Mellemøsten
Mod fornyede teologiske, sociale og politiske valg

WE CHOOSE ABUNDANT LIFE

نختار الحياة

We Choose Abundant Life Group
Beirut, September 2021

Indholdsfortegnelse

Introduktion	§ 1-5
Kapitel 1 Kristne i Mellemøsten vores virkelighed og situation	§ 6-52
I. Geopolitisk kontekst	§ 6-29
Mangfoldighed: Mellem styrke og svaghed	§ 6-9
Fra afvist modernitet til tvetydig globalisering	§ 10-19
Det arabiske forårs transformationer	§ 20-24
Miljø og sundhed	§ 25-29
II. Kirkelig og teologisk kontekst	§ 30-52
Mangfoldighed	§ 30-33
Sammenhold	§ 34-39
Teologisk og åndelig dannelse	§ 40-43
Tilstedeværelsens problem	§ 44-46
Kirker og samfund	§ 47-52
Kapitel 2 Nutidens udfordringer og fremtidens indsatser	§ 53-79
En ny verden, der endnu ikke er formet	§ 53-55
På vej mod en ny social kontrakt	§ 56-64
Synodaliteten og dens indsatser	§ 65-69
Broderskabets/søsterskabets kultur	§ 70-71
På vej mod en ny teologisk diskurs	§ 72-79
Kapitel 3 Valg og politikker	§ 80-100
Forfatteroversigt	

Forord ”Så vælg da livet”

Agnete Holm, Danmission, og Jonas Adelin Jørgensen, Folkekirkens Mellemkirkelige Råd

En økumenisk og tværfaglig gruppe udsendte i september 2021 dokumentet ”Så vælg da livet” (den engelske titel ”*We Choose Abundant Life - Christians in the Middle East: Towards Renewed Theological, Social, and Political Choices*”). I 2018 og 2021 fandt forberedelser af dokumentets filosofi og brainstorming-sessioner sted. Den 11 personer store gruppe arabisktalende kristne fra forskellige kirker og forskellig faglig baggrund har arbejdet på dokumentet over halvandet år. Forfatterne er Souraya Bechealany, Khalil Chalfoun, Gabriel Alfred Hachem, Najla Kassab, Assaad Elias Kattan, George Jabra Al-Kopti, Michel Nseir, Mitri Raheb, Ziad El Sayegh, Emilie Tannous og Rouphael Zgheib. Det 50 sider lange dokument beskriver og opsummerer deres teologiske, sociale og politiske analyse af de mellemøstlige kristnes situation i nutiden. Dokumentet ønsker at kvalificere den dialog, som pågår og kan opmuntre især unge kristne til et håb og tjeneste i Mellemøsten.

Når dokumentet nu foreligger i en dansk oversættelse, så skyldes det historien bag dokumentet og Danmissions støtte til projektet. Danmission har arbejdet i Mellemøsten i over 100 år og har således været tæt på mellemøstlige kristne igennem mange år. For nogle år siden opstod der et ønske om at lave et teologisk dokument om de kristnes situation i Mellemøsten. Det Mellemøstlige Kirkeråd (MECC) hjalp med at samle eksperter fra forskellige kristne kirkesamfund til nogle konsultationer. Danmission var med til at støtte disse konsultationer og fulgte med i processen, som efterfølgende blev fremmet af et uafhængigt redaktionsudvalg, der blev samlet op blandt eksperterne. Forfatterne trak på den viden fra det materiale, der blev indsamlet fra høringerne, og begyndte at skrive. Det gjorde de blandt andet ved hjælp af ugentlige elektroniske møder igennem halvandet år. Da dokumentet var færdigt og det skulle lanceres var Danmission igen klar med støtte og opbakning. Danmission og Folkekirkens Mellemkirkelige Råd har i mange år været optaget af den teologi der kommer fra Mellemøsten samt de kristnes situation.

Vi håber, at denne danske oversættelse både kan formidle indholdet af dokumentet, øge viden om hvilke temaer de kristne selv ser som afgørende, og stimulere den danske interesse for kristne i Mellemøsten. Vi håber ligeledes at dokumentet kan inspirere og udfordre teologisk refleksion i Danmark.

Dokumentet er oversat af Niels-Peter Lund Jacobsen og udgivet af Danmission og Folkekirkens Mellemkirkelige Råd.

Baggrund

Samlet set er udfordringen for Mellemøstens kristne at andelen af kristne er faldet støt gennem de seneste 100 år. I 1914 udgjorde den kristne del af befolkningen i Mellemøsten 18% (ifølge folketællinger i Osmannerriget), mens den i dag er faldet til omkring 4%. Samtidigt er befolkningen i området 20-doblet fra 18 millioner til over 400 millioner i Mellemøsten og Nordafrika. Værst ser det ud i Irak, hvor antallet af kristne er faldet fra 1,5 millioner før invasionen i 2003 til 120.000 i 2020. Ændret religiøs demografisk udvikling, kristnes flugt og migration har sammen med staternes manglende evne til at beskytte kristne borgere og bevare etnisk og religiøs pluralitet bidraget til at tømme Mellemøsten for kristne.

Indhold

Dokumentet beskriver den geopolitiske kontekst, den kirkelige og teologiske kontekst, og hvilken eksistentiel udfordring de kristne står overfor i de kommende år. Mellemøsten har altid været karakteriseret ved diversitet, både etnisk, religiøs og kulturelt. Denne diversitet kan være en kilde til gensidig inspiration og berigelse, men har historisk i lige så høj grad været en kilde til konflikt og krig. I de seneste årtier har øget religiøs sekterisme og fundamentalisme bidraget til volden. Det har ført til en reduceret forståelse af diversitet som majoritetens magt over minoriteterne. Resultatet har været en erodering af frihedsrettigheder, demokrati og social retfærdighed, og at identiteter er blevet lukkede og eksklusive. Kristne presses af manglende tros- og religionsfrihed, i mindre grad fra (svage) statslige aktører og i større grad fra ikke-statslige aktører, som har stor social og politisk indflydelse.

Medborgerskab var et omdrejningspunkt i det arabiske forår, den række af folkelige opstande som fandt sted fra december 2010 og fremefter. Opstandene blev begyndelsespunktet for en nærmere undersøgelse af forholdet mellem medborgerskab og andre identiteter – religion, etnicitet og kultur. Opstandene og reformbevægelserne blev kvalt i årene efter, og ingen reelle politiske forandringer skete, men ideerne er sået og diskuteret. Konflikter om medborgerskab, loyalitet og suverænitet i forhold til statsmagten presser de kristne i Mellemøsten og de forsøgte at fremme alliancen mellem minoriteter.

Den økologiske katastrofe er tydelig i Mellemøsten, hvor stigende temperaturer og faldende vandstand i floder og søer truer landbrug og vandforsyning – og i sidste

ende social solidaritet og sammenhængskraft. Senest har Corona pandemien vist hvor svagt sundhedssystemerne i de mellemøstlige stater er, og at den privatiserede sundhedssektor har undergravet staternes arbejde for befolkningens sundhed. Konflikter om begrænsede naturressourcer såvel som sundhedsressourcer presser de kristne i Mellemøsten.

Teologisk og kirkeligt er der en marginalisering af kvinder og unge, og korrupsion på kirkelige uddannelsessteder og hospitaler undergraver kirkernes vidnesbyrd. Chikane og diskrimination overfor kristne fra statens side gentages i patriarkalske og autoritære kirkers chikane og diskrimination af kvinder og unge. Som modsvar kalder dokumentet på synodalitet, dvs. at vandre sammen men i accept af forskellighed og åbenhed mod andre, væk fra snævre egeninteresser og isolation.

Med henvisning til de kristnes bidrag til den arabiske renæssance i det 19. århundrede peger dokumentet på muligheden for en genopfindelse af arabismen som et kulturelt rum og en inklusiv identitet (i modsætning til den totalitære politiske arabisering og tvungne islamisering). I stedet for at se sig selv som et 'kristent segment' og kirken som en 'kristen sekt' må kristne se sig om medborgere, mænd og kvinder, som bidrager til det fælles bedste. De kristne skiller sig ikke ud sprogligt eller kulturelt – kun trosmæssigt. Det understreger også behovet for at arbejde for en ratificering af civillovgivning på basis af den enkeltes frihed og værdighed som menneske, og ikke som del af en religiøs gruppe. Ellers vil kristne ikke kunne bidrage samfundsmæssigt og kulturelt som de bør.

Teologisk viser dokumentet hen til en kontekstuel teologi, som tager udgangspunkt i både de bibelske kilder og i den sociale, økonomiske og politiske udvikling, og spørger efter hvad Gud vil i denne situation. Samtidig må det dialogiske – både mellem kirker, uddannelsesinstitutioner og med andre religiøse traditioner – tilbage i centrum af teologien.

Introduktion

“Jeg har stillet dig over for livet og døden, velsignelsen og forbandelsen.
Så vælg da livet, for at du og dine efterkommere må leve.”
(5. Mos 30,19b)

1. Kristne i Mellemøsten står over for enorme udfordringer, der konfronterer os med valg, som bliver bestemmende for vores fremtidige eksistens og tilstedeværelse i regionen. Guds ord i kapitel 30 i 5. Mosebog, som er citeret her ovenfor, henviser til pagten og budene. De blev stadfæstet i vor Herres Jesu Kristi liv og tjeneste, da han fuldførte forsoningen og gav sine disciple det dobbelte kærlighedsbud om kærlighed til Gud og til næsten “indtil det sidste” (Joh 13,1). Også i dag bliver vi stillet over for valget mellem velsignelse og forbandelse, liv og død. Vi er kaldede til at vælge livet med alt, hvad det kan indebære af engagement, opofrelse og udholdenhed. Vi er forpligtet til at bruge alle vores evner til at tjene vores medmenneskers velbefindende, til at arbejde hen imod en fornyelse af vores kirker og institutioner og til at styrke vort vidnesbyrd og vores aktive tilstedeværelse blandt vores brødre og søstre fra alle religioner med alle deres forskellige intellektuelle og kulturelle perspektiver. I dag beder vi Gud om tilgivelse for vores svagheder og fejltrin gennem tiden, og fra Guds barmhjertighed og tilgivelse henter vi styrke og standhaftighed til at afvise dødens kultur og vælge livet.

2. Den geopolitiske situation i Mellemøsten i dag er ekstremt kompleks. Midt i de mange begivenheder, der finder sted i denne region, står kristne over for mange former for opsplitning, fra demografisk tilbagegang til den gradvise svækkelse af vores tilstedeværelse og vidnesbyrd. Derfor er det bydende nødvendigt, at vi går i gang med en grundig undersøgelse af vores situation. Undersøgelsen skal bygge på en solid, kritisk læsning, en oplyst teologisk vision og en strengt videnskabelig tilgang. Vi er en økumenisk gruppe af eksperter i teologi og human- og geopolitiske videnskaber. Vi er kvinder og mænd, gejstlige og lægfolk. Vi tilhører forskellige kirkesamfund og har forskellige kulturelle horisonter, nationale tilhørsforhold og komplementære ekspertiseområder. Vi mødtes for efter bedste evne at gennemføre denne undersøgelse ud fra den viden og erfaring, vi har, og den kærlighed, som vi føler for vores kirker og folk, vores myndigheder og institutioner.

3. Efter at vi har rådført os med et bredt netværk af eksperter i Mellemøsten, har vi i dette dokument fastlagt en metodologi for den kontekstuelle teologi med henblik på konstruktivt at undersøge de kristnes situation. Metodologien tager udgangspunkt i virkeligheden, idet vi på den ene side undersøger den teologiske diskurs og den religiøse praksis ved hjælp af kritiske og strengt videnskabelige kriterier og på den anden side gransker den geopolitiske situation i lyset af teologien (jf. § 74-76). Vores mål er at etablere et grundlag for at forstå, hvad Gud vil med sin kirke i denne region, og at lytte til, hvad Ånden siger til menighederne “her og nu” (Åb 2,7).

4. Vi har valgt i dette dokument at beskæftige os med sager, som nogle måske anser for uegnede til en offentlig diskussion, men vi er faste i vores tro på, hvad Herren Jesus Kristus sagde: “I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer frie.” (Joh 8,32). Dette forpligter os til en grundig dialog om hele dokumentet med vores kristne brødre og søstre og vores kirkelige myndigheder; med troende fra andre religioner; med sekulære tænkere i civilsamfundet; med regionale og globale økumeniske institutioner, frem for alt Det Mellemøstlige Kirkeråd (MECC); og med regionale og internationale organisationer og enheder af god vilje, der ønsker at arbejde for en retfærdig fred og det fælles bedste for alle mennesker i Mellemøsten.

5. Vores teologiske og geopolitiske tilgang falder i tre dele. Den indeholder for det første en beskrivelse af den kontekst, vi som kristne i Mellemøsten lever i. For det andet redegør den for de udfordringer, vi står over for. Endelig foreslår den valg og politikker, vi skal vedtage, hvis vi vil forholde os seriøst til det, som er formålet med vores eksistens og tilstedeværelse. Vi håber, at dette dokument vil hjælpe os i gang med en modig dialog, især blandt vores unge, og styrke deres kristne håb, så de kan vælge livet og være et tegn og et redskab for sand lykke, et genskin af lyset fra Kristus, som besejrede døden ved at dø og siden opstå sejrrigt.

Kapitel 1

Kristne i Mellemøsten, vores virkelighed og situation

I. Geopolitisk kontekst Mangfoldighed: Mellem styrke og svaghed

6. Mellemøsten har siden oldtiden været præget af mangfoldighed. På så forskellige områder som religion, sprog, etnicitet, samfund, kultur og politik har denne mangfoldighed rummet både forskelle og ligheder. Allerede før monoteismens fremkomst var regionen præget af en religiøs dimension. Den har fremvist et væld af religiøse udtryk, herunder ideen om en højeste gud i den gamle egyptiske civilisation, såvel som i civilisationerne i Mesopotamien, Syrien og Kanaan. Senere omfattede den pluralistiske scene - ud over jødedom, kristendom og islam, med deres forskellige bekendelser - også andre religiøse samfund, såsom yazidierne. Denne religiøse sameksistens, med både positive aspekter og udfordringer, afspejlede sig i sociale relationer, sproglige udtryk, politiske orienteringer og kulturelle tilgange. Disse har også været præget af sameksistens, når det gælder den offentlige sfære og det fælles rum, især i forvaltningen af offentlige anliggender og forfølgelsen af det fælles bedste, men resulterede også i konfliktmønstre og konkurrence, da nogle forsøgte at dominere andre eller beskytte deres egne særinteresser.

7. Denne kontekst krævede, at vi søgte efter de modeller, som bedst kunne håndtere mangfoldighed, og udtænkte mønstre, som gør det muligt for vores forskelligartede samfund at mødes og leve som naboer. Dette førte til, at **mangfoldighed blev bekræftet som en kulturel model**, der svarer til og er i harmoni med Mellemøstens identitet. I sin første artikel beskriver UNESCOs verdenserklæring om kulturel mangfoldighed (2001) kulturel mangfoldighed som "en kilde til udveksling, innovation og kreativitet" og siger, at den er "lige så nødvendig for menneskeheden, som biodiversitet er for naturen." Mangfoldighed er et karaktertræk ved fællesskaber og samfund i Mellemøsten, også i politisk administration, til trods for at politiske myndigheder i

nogle historiske perioder er tilbøjelige til autoritarisme eller til overdreven ensretning af politiske strukturer.

8. Mangfoldighed skal ses som en kilde til rigdom, et rum for interaktion og en tilskyndelse til krydsbefrugtning med hensyn til fælles værdier og offentlige interesser. Men i vores historie har mangfoldighed ofte været årsag til konflikt og krig. I kølvandet på 1. verdenskrig og sammenbruddet af det osmanniske rige mislykkedes det ofte for den mangefacetterede kolonisering af Mellemøsten at skabe rammer, der gjorde det muligt for lokalsamfundene at forvalte deres religiøse og etniske mangfoldighed gennem en sekulær retsstat og dermed at fortsætte “naturligt” mod afbalancerede nationale identiteter. Koloniseringen bidrog til at forankre en protektionistisk vision, fremme en ondsindet “del og hersk-politik”, og gennemtvang oprettelsen af staten Israel (1948) på frygtelig vis med blodsudgydelser og fordrivelse til stor ulykke for det palæstinensiske folk. Olierevolutionen førte til en ny rentierøkonomi og en investeringstrend, der modarbejdede produktivitet og kastede vores region ind i et negativt forbrugsmønster, hvilket også påvirkede produktionen af viden negativt. I de senere år har Mellemøsten, sideløbende med nye former for kolonialisme og stedfortræderkrige, oplevet en genkomst af sekterisk og religiøs fanatisme, der især optrådte i dele af sunni-shiitisk konflikten, hvor både Islamisk Stat i Irak og Syrien (ISIS) og begrebet “Vogternes Råd” (wilayat al-faqih) har spillet en ødelæggende rolle.

9. Over for disse forandringer følte mange kristne deres eksistens truet. For nogle blev følelsen forstærket af **en reduktionistisk tilgang, som udelukkende baserede sig på majoritets- og minoritetslogikken.** Denne situation har måske tilskyndet uddannede kristne eliter til at søge efter begreber og systemer, som kunne “redde” dem. For eksempel blev der oprettet intellektuelle strukturer, som promoverede arabisk eller syrisk nationalisme. Og med det formål at adskille religion og politik blev der dannet partier, hvis ideologier havde tydelige sekulære tendenser. Ud fra nogle af disse partier voksede diktatoriske og undertrykkende politiske regimer frem til skade for frihed, demokrati og social retfærdighed. Som et resultat heraf blev mangfoldighedsmodellen hårdt såret, og pluralismen bukkede under. Faktisk var fiaskoen med “redningstilgangen” en af hovedårsagerne til en modreaktion: en tilgang baseret på religion. Denne overgang fra en radikal sekularisme til en radikal fanatisme gik nogle gange så vidt, at den førte til eksklusion og dæmonisering, hvilket igen blandt mange kristne vakte den gamle frygt for fremtiden. Som følge heraf søger nogle i dag beskyttelse i en “alliance af mindretal” og ser dette som en garanti for en fortsat kristen tilstedeværelse i Mellemøsten. Denne model ødelægger imidlertid et ægte kristent

vidnesbyrd – som ikke baserer sig på religion som et politisk instrument eller på at hævde specifikke rettigheder eller privilegier for at opretholde en særegen identitet, men snarere på at åbne op for modparten i dialog. I dag hæmmer denne mulighed kristent engagement i de samfund, vi tilhører, og hindrer vores kamp for at styrke fælles medborgerskab og implementere det fuldt ud.

Fra afvist modernitet til tvetydig globalisering

10. De fleste historikere er enige om, at *Nahda* eller den arabiske renæssance tog fart efter Napoleon Bonapartes felttog i Egypten (1798), selvom vi bør huske, at nogle iøjnefaldende tegn på renæssancen, især i Egypten og Syrien, går længere tilbage. **Den arabiske renæssance er i første omgang et modernistisk projekt;** det var et seriøst forsøg på at gennemtænke betydningen af europæisk modernitet og var inspireret af en række elementer herfra i fornyelsen af arabisk kultur og samfund. Siden da har vores region set andre interessante, modernistiske fænomener med en betydelig indvirkning på vores kulturelle miljø, men den arabiske renæssance er fortsat det vigtigste og mest omfattende modernistiske projekt i Mellemøsten.

11. Et af hovedtrækkene i den arabiske renæssance var en grundig gennemtænkning af forholdet mellem religion og social udvikling. Renæssancens pionerer ydede værdifulde bidrag til sociale og politiske ideer, forholdet mellem religion og fornuft og den rolle, som fornuften spiller i menneskers befrielse fra uvidenhed både individuelt og kollektivt. Renæssancetidens tænkere gav ikke kun ét svar på forholdet mellem religion og fornuft. Mens nogle ligestillede islam og fornuft, betragtede andre fornuften som et overordnet fænomen, der var uafhængigt af religion, og som kunne sikre mennesker et rum for dialog uanset religiøst tilhørsforhold. Derudover lagde den arabiske renæssance kimen til nationalistiske ideer, i lighed med nationalismens fremkomst i det 19. århundredes Europa, og i nogle af sine tendenser talte den for adskillelsen af stat og religion.

12. Den arabiske renæssance fokuserede ikke kun på uddannelse og oplysning, men havde også en politisk dimension. Renæssancetankegangen bærer også kimen i sig til et socialt og politisk projekt, der udspringer af den tiltro, som dets pionerer havde til fornuften og fornuftens evne til at styre et mangfoldigt samfunds anliggender. Pointen her er, **at fornuften repræsenterer, hvad der er generelt og almindeligt blandt**

mennesker. Staten kan ikke bygges på særlige forhold, såsom religion, race eller farve, men snarere på, hvad menneskeheden har til fælles. **Dette princip er ryggraden i den moderne demokratiske stat og grundlaget for ideen om medborgerskab.** Mange af renæssancens pionerer så dette princip som den gyldne regel, der kan hjælpe samfundet videre og lægge grundlaget for en mere retfærdig politisk praksis.

13. Kristne tænkere påtog sig en ledende rolle i den arabiske renæssance. Det kan skyldes, at de mere end nogen andre var i stand til at drage fordel af de skoler, der blev oprettet af kristne missioner og lokale kirker. Nogle stræbte efter at finde fælles fodslag med muslimer, uanset religiøs identitet (jf. § 9), ved at tage fornuften alvorligt og understrege deres fælles kultur baseret på det arabiske sprog. Renæssancen var dog ikke et kristent projekt, selvom kristne spillede en ledende rolle i det: Det var et arabisk projekt, grundlagt af kristne, muslimer, jøder og ikke-religiøse arabisk-talende, med andre ord af alle dem, der hævdede, at de tilhørte en fælles arabisk kultur.

14. Siden begyndelsen af det 20. århundrede har vores samfunds erfaringer vist, at det politiske projekt, der udgik fra renæssancen, ikke bar de ønskede frugter. Dels kan det skyldes, at nogle muslimer mente, at dette projekt var inspireret af vestlige værdier, og at det især var forankret i den europæiske modernitet, og at denne modernitet i sidste ende blev formet uden for den islamiske ummah (nation), selvom også islamiske faktorer havde betydning for dens fremkomst. Dette er klart opfattelsen blandt teoretikere inden for den islamiske opvågning (eller islamiske vækkelse), som foreslår en alternativ politisk model, der på en eller anden måde er afledt af islam. Oven i dette kommer så, at de fleste stater i vores region manglede evnen til at etablere en ægte demokratisk samfundsmodel, især efter Balfour-erklæringen, der favoriserer et nationalt hjem for det jødiske folk i Palæstina, og oprettelsen af staten Israel efter afslutningen af de britiske og franske mandater. Desuden udnyttede nogle herskere i disse stater den palæstinensiske Nakba (1948) og de efterfølgende konflikter til at indføre åbenlyse eller skjulte diktaturer og intellektuel og politisk undertrykkelse, under påskud af at kampen mod den zionistiske enhed krævede dette, selv på bekostning af den personlige frihed (jf. § 9).

15. De mellemøstlige samfund manglede evnen til at omfavne modernitetsprojektet, som det kom til udtryk i renæssancen, og formulere det på en måde, der

passer til deres særlige forhold. **Det fik disse samfund til at svinge mellem traditionelle og moderne værdier.** Det afspejles ofte i måden, hvorpå disse samfund håndterer de spørgsmål, som postmoderniteten rejser, enten med en førmoderne tankegang eller i overdreven brug af sådanne præmoderne elementer som en metafysisk mentalitet. Denne svingning forværres af, at medlemmer af vores samfund stadig bidrager relativt begrænset til nutidens intellektuelle og videnskabelige verdener.

16. Tilknytning til en særlig arv eller særlige traditioner og skikke i Mellemøsten har ofte religiøse, sekteriske, etniske, nationale eller stammemæssige overtoner. Det får nogle gange vores samfund til at glide ind i fanatisme og endda ekstremisme. En af de farligste tendenser i øjeblikket er en form for religiøs ekstremisme, der kan tage en så voldsom drejning, at den forsøger at udslette andre identiteter (jf. § 9). Mens politisk islam i sine ekstreme former i dag ses som grobund for religiøst baseret vold, er det væsentligt at understrege, at **vold ikke er en integreret del af islam, heller ikke af politisk islam som helhed eller i religion generelt. Det er snarere i første omgang et antropologisk og socialt fænomen, ofte knyttet til en lukket, eksklusiv og arrogant forståelse af identitet.**

17. Ligesom andre samfund i verden er også de mellemøstlige gennem de seneste årtier i stigende grad præget af globaliseringen. Særligt i byområder kommer det til udtryk i standardiseringen af mad, drikke og tøj. **Hertil kommer de moderne kommunikationsmidlers evne til at kommunikere næsten øjeblikkeligt.** Disse medier spillede en aktiv rolle i det arabiske forår (jf. § 20-21) ved at dokumentere de folkelige bevægelser og udbrede nyhederne om dem nær og fjern. Mens globaliseringen ofte fremmer menneskelig kommunikation ved at åbne hidtil usete horisonter, kan den også skabe forvirring. Globaliseringen fremmer menneskers tilknytning til digitale apparater, hvilket kan true vores evne til at etablere ægte menneskelige relationer, som er eneste værn mod en overdreven afhængighed af kommunikationsteknologier.

18. Vores globaliserede verden er kendetegnet ved en intensiveret økonomisk sammenkobling mellem lande og fremkomsten af globaliserede økonomiske strukturer. Økonomiske overvejelser spiller en voksende rolle i statslig politikudformning, nogle gange på bekostning af solide moralske systemer, især FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder (1948). Også kløften mellem de stater, der har produceret vores

digitale civilisation, og dem, der blot forbruger digital teknologi, er voksende. **Samfund i Mellemøsten, hvor forbrugskulturen hersker, bliver ofte ofre for økonomisk globalisering** og for de betingelser, der pålægges stater, som ikke kan følge med på grund af deres marginale rolle i produktion og markedsføring.

19. Den stærke tendens til universalisering sammen med globalisering fører ofte til en reaktion, der overbetoner særegenhed og snæver identitet. Polarisering er dog ikke begrænset til identitet, men er et generelt træk ved globaliseret liv. I Mellemøsten former det sig sædvanligvis som **spændinger mellem intensiveringen af religiøs følelse** på den ene side og **stigningen i religiøs ligegyldighed og mangel på tillid til religion** på den anden side, eller ligefrem til en “ny” ateisme blandt nogle mennesker, især de unge (jf. § 54).

Det arabiske forårs transformationer

20. I december 2010 brød det arabiske forår ud, en begivenhed af stor betydning for vores region, da den afslørede årtiers lange ophobning af politiske sygdomme, økonomiske udfordringer og kulturelle problemer. Protesterne afdækkede kløften mellem magthavere og folk og afslørede, at de eksisterende politiske regimer har mistet deres legitimitet, fordi legitimitet kun kan stamme fra borgernes tilfredshed med politikernes præstationer. I kravet om et politisk system, som skulle være ægte demokratisk, afslørede de folkelige bevægelers paroler et samspil mellem længslen efter social retfærdighed og ønsket om borgerrettigheder, især frihed. Disse bevægelser udtrykte sig på ukonventionelle måder og formåede at overskride de grænser, som normalt sættes af religion, trosretning, race, køn og generationskløften. De rejste sig mod etablerede økonomiske modeller, opfordrede til at overvinde faste opskrifter på politiske reformer og satte spørgsmålstegn ved de traditionelle partiers evne til at skabe forandring. Dette var koblet med en åbenlys ekspansion af civilsamfundet, som spillede en væsentlig rolle, ikke blot for at holde trit med de folkelige protester, men også for at stimulere intellektuel og konceptuel debat om værdisystemet og de sociale og økonomiske spørgsmål.

21. Medborgerskab både som koncept og værdi stod i spidsen for det arabiske forårs oprør i Tunesien, Egypten, Syrien og senere i Irak og Libanon. Folkelige bevægelser viste, at borgernes rettigheder var blevet krænket og overtrådt i årtier, indtil

denne afvigende situation blev til normen, ofte baseret på argumenter hentet fra religion, trosretning, race og region. Derfor udfordrede opstandene begreberne minoritet og majoritet med forestillingen om et medborgerskab baseret på individuelle rettigheder og opfordrede til, at et sådant medborgerskab skulle stå centralt i politisk praksis og være et fyrtårn for politiske og sociale reformer.

22. Unge mennesker, både mænd og kvinder, spillede en central rolle i det arabiske forårs oprør. De overtog roret i flere lande. Opstandene viste, at unge er ramt af en akut krise, hvis hovedproblemer er arbejdsløshed og politisk marginalisering, og **at unge virkelig ser frem til radikale politiske og sociale forandringer.** De gav anledning til en grundig refleksion over ungdomsspørgsmål og om, hvordan man bedst involverer unge i familieliv, religiøse samfund og offentlige anliggender. Der blev også givet øget opmærksomhed til kvindespørgsmål gennem en stræben efter større retfærdighed ved tildeling af ressourcer og muligheder og sikring af større beskyttelse mod udnyttelse og afpresning. De folkelige revolutioner understregede risikoen ved at ignorere unge menneskers problemer og behovet for at lytte til deres stemme, men også de religiøse institutioners manglende evne til at forstå ændringerne i denne aldersgruppes liv som følge af globaliseringen. Unge har forskellige holdninger til religiøse institutioner. Nogle føler sig fremmedgjort over for eller afvist af institutionerne. Andre forbliver knyttet til dem, men genovervejer denne tilknytning ved at søge mere frihed. Andre er stadig meget loyale og betragter de religiøse institutioner som moralske autoriteter og en vigtig kilde til personlig sikkerhed.

23. Opstandene i det arabiske forår rummede et betydeligt potentiale for forandring, selvom de i nogle lande blev beskyldt for ikke at kunne føre til et landsdækkende moderniseringsprojekt. Alligevel kan deres potentiale have været en af hovedårsagerne til, at de dominerende politiske kræfter, som normalt profiterer af status quo, forsøgte at udgrænse disse folkelige bevægelser, dæmonisere dem og holde dem ansvarlige for de medfølgende uroligheder. Nogle gange forsøgte de også at få dem rodet ind i traditionelle politiske konflikter. **Disse opstande var dog, trods forsøgene på at lamme og neutralisere dem, udgangspunktet for nye måder at anskue forholdet mellem medborgerskab og andre former for identitet såsom religion, trosretning, race og farve.** Medborgerskab blev betragtet som en paraply, der omfavner og respekterer forskelligheder (jf. § 12). I forlængelse heraf opstod meningsfulde udtryk som “enhed i mangfoldighed” (Ægypten) eller “forvaltning af mangfoldighed” (Libanon). Denne intellektuelle dynamik oppiskede vande, som havde stået stille i mange år, og

udfordrede tendensen i vores region til at reservere begrebet medborgerskab til kun at omfatte nogle snævre identiteter.

24. På trods af disse positive aspekter har revolutionerne i forbindelse med det arabiske forår endnu ikke etableret ægte, demokratiske, politiske systemer i Mellemøsten. Nogle lande var i stand til at igangsætte politiske forandringer og vedtage nye forfatninger, mens andre landes gamle regimer, som havde fremprovokeret oprøret, var i stand til at reproducere sig selv eller hidsigt forsvare deres overlevelse. **Det er ikke usædvanligt, at befolkningerne i vores region ser sig nødsaget til at vælge mellem politistaten og frihedsstaten.** Derudover udnyttede mange politiske kræfter det arabiske forårs opstande til at nære terrorisme og forvandle vores region til en platform med konflikt mellem sunni- og shia-akserne (jf. § 8).

Miljø og sundhed

25. Covid-19-pandemien, som menneskeheden aktuelt kæmper en udfordrende kamp imod, er ikke opstået ud af den blå luft. Det er snarere en barsk fortælling om store forbrydelser begået mod planeten, dens ressourcer og naturlige balance. Udbruddet af virussen kom som en advarsel til folk overalt om at vågne op, respektere liv, natur og miljømæssig sundhed. Pandemien er en opfordring til os om at leve et værdigt liv på den planet, vi deler. Årtier med upassende praksis og hensynsløse menneskelige vaner har ødelagt store dele af Jorden. Selve menneskehedens eksistens er truet, medmindre vi ændrer vores adfærd radikalt, bevidst og systematisk og sætter en stopper for den skade, vi forvolder planeten. Økologiske og klimatiske ændringer er ikke uundgåelige, men er tæt forbundet med menneskelige valg, politikker og politiske beslutninger.

26. I globaliseringens æra har den neoliberale kapitalismes politikker, kombineret med udnyttelsen af naturen og miljøet, haft katastrofale konsekvenser. **Denne cocktail af globaliseret kapitalisme og øko-kolonialisme,** som kommer til udtryk gennem skovrydning, kommerciel udnyttelse af naturen til lands og til vands, overdreven afhængighed af industrialisering og den deraf følgende miljøforurening, herunder udledning af drivhusgasser, har ødelagt det globale klima, skadet jordens atmosfære, forstyrret den økologiske balance og øget de epidemiologiske trusler. **På grund af krige, staternes manglende evne til at overholde miljøkrav og en tiltagende**

hensynsløshed, uvidenhed og korrupsion lider især Mellemøsten under følgerne af denne cocktail.

27. Privatiseringen af sundhedssektoren og færre investeringer i videnskabelig og epidemiologisk forskning var med til at svække de forebyggende og helbredende offentlige sundhedssystemer i mange dele af verden, hvorved folk mistede tillid til systemerne. Pandemien afslørede forvirringen i sundhedsvæsenet og bragte lande, der ikke var tilstrækkeligt rustede til at håndtere en nødsituation af denne størrelse, i forlegenhed. Ofte var reaktionen i disse lande endda af sikkerhedsmæssig og politisk karakter, til skade for sundhedsaspektet. Det ser vi **i en række mellemøstlige lande**, hvor eksisterende institutioner som ministerierne for sundhed og social udvikling blev forbigået, når der - ofte under sikkerhedstjenesternes ledelse - skulle sammensættes nødudvalg. Det førte til en **sammenblanding af hensyn til offentlig sundhed og sikkerhedsforanstaltninger**. Nogle regeringer tog endda nye overvågningsværktøjer i brug, som krænkede offentlige og private frihedsrettigheder og overtrådte menneskerettighederne.

28. På grund af presset fra snævre økonomiske interesser, den sociale ulighed og regeringernes utilstrækkelige reaktion på de kriser, der var et resultat af udgangsforbud og fuld nedlukning, havde den hurtige spredning af virussen katastrofale følger for de fattigste blandt os. **Pandemien har afsløret skrøbeligheden i det økonomiske paradigme i nogle lande i vores region:** En økonomi baseret på tjenesteydelser og eksterne lån, der samtidig marginaliserer de produktive sektorer, som landbrug og industri (jf. § 18), forsømmer uddannelse og sundhed, ophober indenlandsk, offentlig gæld og øger arbejdsløsheden.

29. Pandemien afslørede uddannelsessystemets skrøbelighed i de fleste lande i Mellemøsten. Lande greb gladeligt til digital undervisning, selvom mange familier ikke ejer de nødvendige elektroniske værktøjer som computere og internetadgang. Pandemien afslørede også begrænsningerne i den offentlige uddannelse, som ikke har holdt sig ajour med udviklingen. Den håndterer sociale forskelle dårligt og fremmer uligheden i muligheder mellem rige og fattige. Uddannelse i vores region er ofte offer for et dobbelt undervisningssystem (dag og nat), som står i vejen for elevernes fremskridt. Der er en dårlig infrastruktur og mangel på menneskelige og økonomiske

ressourcer. Det tekniske område bliver forsømt, og samfundets behov bliver ikke dækket.

II. Kirkelig og teologisk kontekst

Mangfoldighed

30. Kirker i Mellemøsten sporer deres oprindelse tilbage til apostolsk tid. Kirker-nes tro er funderet på den universelle kirkes fælles tradition, især på skrifterne som rettesnor og det mest nøjagtige udtryk for den skat af tro, som kirkerne ved Helligåndens hjælp konstant skal værne gennem kerygma (forkyndelse og undervisning), liturgi og tjenesten i alle dens former. **Dog må der skelnes mellem troens indhold og troens udtryksformer.** Førstnævnte forbliver uændret, mens sidstnævnte tilpasser sig skiftende sammenhænge og de troendes forventninger, behov og spørgsmål til forskellige tider og på forskellige steder.

31. Lige siden de mellemøstlige kirker blev til, har de levet med mangfoldighed. De tidlige kristne århundreder vidner om de mange forskellige måder, hvorpå de tidlige vidner gav deres tro videre til kirkerne under hensyntagen til vores forskelle i sprog, kultur og menneskelig interaktion. Forkyndelsen af evangeliet affødte dybt forankrede traditioner, der nærrede de troende, som gav dem videre fra generation til generation. Vores patristiske, liturgiske, litterære, spirituelle, kanoniske, kunstneriske og sproglige arv vidner stadig om denne mangfoldighed. Vi henviser for eksempel til den rige antiokiske tradition med dens græske, aramæiske og syriske rødder, såvel som dens teologiske skoler og tætte forhold til de syriske og kappadokiske fædre (med forbindelse til Kappadokien i Lilleasien); den alexandrinske tradition med dens græske og koptiske grene, dens teologiske skole og dens rige kulturelle og åndelige arv; den armenske tradition og dens unikke arv. Vi skal heller ikke glemme den romersk-katolske tradition og den lokale evangeliske arv med rødder i det 16. århundredes reformation. Selvom enhver kirke i Mellemøsten er i sin egen særegne situation og må tage hensyn til sin egen tid og sit eget rum, så sigter de alle efter at forkynde det ene evangelium “her og nu” for at opfylde deres kald og mission.

32. Siden det 17. århundrede har **vestlige missioner**, uanset om de er latinske (romersk-katolske) eller protestantiske, **haft en betydelig indflydelse på udformningen af østlige katolske kirker såvel som kirker, der tilhører den evangeliske arv.**

Nogle af disse kirker er traditionelle, mens andre følger et "frit system". **Tidligere blev fremkomsten af disse kirker set som problematisk**, da det skete på bekostning af de historiske kirker; **i dag er et betydeligt antal kristne i Mellemøsten tilbøjelige til at værdsætte disse kirker** på grund af den unikke rolle, som de hver især spiller, og fordi deres tilstedeværelse vækker den mangfoldighedsånd, som har præget kristendommen siden oldtiden. Bemærk også i denne sammenhæng, at skoler, universiteter, medicinske og sociale centre grundlagt af vestlige missionærer styrkede kirkenes rolle i deres samfund og bidrog, direkte eller indirekte, til fremkomsten af den arabiske renæssance (jf. § 10-13).

33. Efter islams fremkomst spillede kristne i Mellemøsten en banebrydende kulturel rolle ved at oversætte deres tids videnskaber, især filosofi og medicin, fra græsk og syrisk til arabisk, og engagerede sig i filosofiske og teologiske debatter med muslimske lærde og teologer. Gennem en nyformulering af filosofiske, teologiske og videnskabelige begreber gjorde de arabisk til et sprog, som kunne anvendes inden for alle former for videnskab. Den kristne arv, der er bevaret på arabisk, er fælles for alle kirker i Mellemøsten. Arabisk sprog og kultur spiller en stærk rolle i vores fælles vidnesbyrd (jf. § 13).

Sammenhold

34. De fleste historiske kirker i Mellemøsten er enten patriarkalske eller synodale. Begge systemer er inspireret af synodalitetstanken, som i sin oprindelige betydning refererer til fællesskab og det at gå sammen. Synodalitet er teologisk forankret i, at Gud ledsager sit folk og vandrer sammen med det gennem historien, som Skriften vidner om. Kirken er Kristi legeme (Ef 4,12), Guds nye folk vandrer mod hans rige, og døbte troende er kernen i dette folk. Hvad angår diakoner, præster og biskopper, er kernen i deres tjeneste at tage sig af Guds folk (ApG 20, 28) og tjene dette folk som trofaste forvaltere (Luk 12,42), der skal stå til ansvar over for Kristus, den retfærdige dommer på tronen. Synodalitet skal først udledes inden for den enkelte kirke, dernæst blandt kirkerne og til sidst i fællesskab med verden. Samspillet mellem alle medlemmerne i den ene krop er afgørende, for at kroppen kan vokse på en ordentlig og harmonisk måde trods medlemmernes forskellighed (1. Kor 12). Respekt

for Guds folks mangfoldige talenter er derfor – sammen med værdsættelse af samtalen – kernen i al synodalitet. **Alligevel ser vi desværre tit i dag i vores kirker, at Guds folk – især kvinder og unge – bliver holdt uden for større beslutninger. Vi ser ofte en voksende autoritær holdning, som står i vejen for delt ansvar, afbalanceret ledelse og ansvarlighed mellem folket og deres præster.** Det er ikke ualmindeligt at se forskellige former for korrupsion nedslide kirkelige institutioner, især i sundheds- og uddannelsessektoren, hvilket uundgåeligt fører til, at deres evne til at udbrede evangeliet og de kristne værdier forringes.

35. Den kristne tilstedeværelse i Mellemøsten er formet af alle troendes tilstedeværelse uanset deres forskellige kirkelige, etniske og nationale tilhørsforhold. Kirkernes fællesskab udgør Kristi Kirkes tilstedeværelse “her og nu”, som den kirke, der er forankret i denne regions geografi og historie og folkets civilisation. **Derfor angår økumenisk sammenhold og stræben efter kirkernes synlige enhed ikke kun særligt interesserede teologer og præster; det er et grundlæggende spørgsmål, som har at gøre med vores fælles vidnesbyrd om Kristus, det guddommelige kald til at leve i hellighed og den ene kirkes mission i menneskets tjeneste. Vejen til at opfylde dette vidnesbyrd, dette kald og denne mission er synodalitetens vej, som Herren ønskede som en vej for vores kirker.** Enten forbliver vi sammen, eller også forsvinder vi gradvist, selvom dette “at blive sammen” ikke indebærer nogen form for tilpasning til nogen anden religiøs, social eller politisk gruppe. Det økumeniske imperativ kræver en indsats for at gå fra sekterisme til at være kirke, accepten af forskellighed og åbenhed over for andre, at bevæge sig væk fra isolation og den snævre stræben efter egeninteresser. Det kræver også accept af udfordringen om at genoprette synlig enhed, eftersom de kontroverser og splittelser, der har påvirket kirkerne gennem tiderne, stadig svækker vores mission i dag.

36. Den globale økumeniske bevægelse har bidraget til væksten af en økumenisk ånd i Mellemøsten. **Helligånden inspirerede kirkerne i regionen til at etablere Det Mellemøstlige Kirkeråd (MECC, 1974) som et forum og en platform for møde, kendskab, dialog og samarbejde med henblik på at opfylde deres fælles vidnesbyrd om den opstandne Kristus og med et håb om at genoprette det fulde fællesskab.** I dag omfatter MECC alle de historiske kirker undtagen den assyrisk apostolske kirke. Etableringen af MECC indledte et nyt kapitel i forholdet mellem kirkerne. Det opmuntrede dem til en dybere tilnærmelse, til at møde fælles udfordringer sammen og til at interagere mere dybtgående med deres lokalsamfund. Det satte dem

også i stand til at forsøge at bekæmpe den slags konflikt, konkurrence og modvilje, som de havde kendt igennem deres historie. Faktisk har der i historiens løb været perioder med lukkethed og isolation, som hovedsageligt skyldtes psykologiske faktorer, hvor stammementalitet, teorier om overlegenhed og komplekser om forfølgelse sejrede frem for Guds kærlighed, som driver frygten ud (1. Joh 4,18). **Men på trods af de økumeniske fremskridt i de seneste årtier har kirkerne stadig svært ved at omgås hinanden på grundlag af kreative ideer og klare og strukturerede programmer**, der gør dem i stand til at fremhæve deres fælles, åndelige, kirkelige identitet og sammen engagere sig med større styrke i at opnå synlig enhed. Dette afspejlede sig i den alvorlige krise, MECC oplevede for ti år siden, som næsten ødelagde det. I dag forsøger MECC at få en ny start og at genvinde den rolle, der historisk har udmærket det.

37. Siden sin fremkomst i det syvende århundrede e.Kr., har islam været en integreret del af de kristnes virkelighed i Mellemøsten. De fleste kristne i vores region lever i samfund, der er gennemsyret af islam, og islam er blevet en afgørende faktor i forkyndelsen af evangeliet. Selvom relationerne mellem kristne og muslimer generelt har været præget af en positiv dynamik udtrykt i sameksistens og i værdierne kærlighed, broderskab/søsterskab og samarbejde – ved det man normalt kalder livets dialog – har der også været dårlige perioder domineret af gensidigt had, konflikter og nogle gange forfølgelse. Udløsende årsager har blandt andet været ubalance i politisk magt, anvendelsen af overdreven magt, frygtens psykologi, snævre sekteriske kalkulationer og dominerende teologiske diskurser, der har undermineret den anden og forsøgt at benægte legitimiteten af den andens religion. **De fleste kristne i dag mener, at vi, når vi beskæftiger os med islam og muslimer, skal være drevet af principperne om sammenhold, tilnærmelse og broderskab/søsterskab, samt af livsdialog og intellektuel dialog som en måde at leve sammen på.** Derved bliver vi inspireret af de positive erfaringer i vores historie, samtidig med at vi tager ved lære af negative oplevelser for at undgå, at de genopstår.

38. Vi må indrømme, at diskussioner i kirker i dag nogle gange er præget af dobbeltmoral, når man har at gøre med andre kirker og med ikke-kristne religioner, hvilket strider imod sammenholdets ånd. Det, der siges privat, er ofte det modsatte af, hvad der siges offentligt. Det modsiger Herrens befaling: *Men i jeres tale skal et ja være et ja og et nej være et nej.* (Matt 5,37). Nogle kirkelige institutioner forfalder til tvetungethed. I et forsøg på at indynde sig i Vesten og få hjælp fra

amerikanske og europæiske kristne grupper, indoptager de ideer, der strider imod sameksistens, overdriber kristnes lidelser og fremmer forestillingen om systematisk forfølgelse fra muslimsk side. Samtidig leverer de en anden diskurs over for muslimer og roser dem for at "beskytte" kristne og opfordrer til fællesskab og sameksistens. Disse dobbeltstandarder viser sig også i talemåder, som fordømmer sekterisme, mens de ønsker at beholde sekteriske privilegier eller fremmer sekterisme som en nødvendig beskyttelse mod den anden.

39. Forholdet mellem kristendom og jødedom bygger på en fælles åndelig arv funderet på Bibelen, især på det vi kalder Det Gamle Testamente. I tidens løb har forholdet mellem de troende fra de to religioner haft sine op- og nedture, afhængigt af geografiske og historiske sammenhænge. I Mellemøsten var det generelt fredeligt og præget af sammenhold, indtil staten Israel blev oprettet (1948). Forholdet mellem medlemmer af de to religioner blev forvrænget af den israelske besættelse af Palæstina og sammenblandingen af jødedom, zionisme og staten Israel. Samspillet mellem jøder og kristne i vores region forværredes og gav plads til fjendskab, der udsprang af følelsen af uretfærdighed og frygt. Her henviser vi til dokumentet "Sandhedens øjeblik", som blev lanceret af palæstinensiske kristne i 2009. Vi anerkender dokumentets insisteren på, at retfærdighed er vejen til forsoning og en varig fred.

Teologisk og åndelig dannelse

40. Kirkerne i Mellemøsten har grundlagt prestigefyldte uddannelsesinstitutioner for at give præster en humanistisk, teologisk og økumenisk uddannelse med henblik på at opbygge kirken som Kristi legeme og vidne om evangeliet i denne del af verden. I disse institutioner bliver de studerende gjort bekendt med arven fra deres egen kirke og fra andre kirker efter moderne, kritiske pensumplaner; de tager del i kirkens liv i gudstjeneste og liturgi; og de lærer, hvordan de kan integrere værdierne kærlighed, forsoning, dialog og fredsopbygning i deres egen personlige udvikling. Disse uddannelsesinstitutioner har også åbnet deres døre for troende lægfolk, kvinder og mænd, som stræber efter at opnå en grundig trosoplæring, eller føler, at Herren har kaldet dem til at engagere sig i en tjeneste i kirken. Uddannelsesinstitutionerne forbereder kateketer til skoler og sogne i samarbejde med nogle uddannelsescentre, der er oprettet specielt til dette formål.

41. Inden for teologisk uddannelse spillede **the Association of Theological Institutes in the Middle East (Sammenslutningen af Teologiske Institutioner i Mellemøsten, 1967)** en fremtrædende rolle ved at åbne for samarbejde mellem teologiske uddannelsessteder. Foreningen består i øjeblikket af atten medlemmer fra Egypten, Libanon, Syrien og Irak. Den samarbejder tæt med Det Mellemøstlige Kirkeråd, især med Department of Theological Affairs and Ecumenical Relations (Afdelingen for Teologiske Anliggender og Økumeniske Forbindelser). Foreningens arbejde er baseret på personlig og teologisk interaktion, fælles bøn, udveksling af pædagogiske og akademiske erfaringer, fælles refleksion om fremtiden for den kristne tilstedeværelse i Østen, relationer til ikke-kristne og fælles vidnesbyrd i et mangfoldigt samfund. **I det seneste årti har foreningen stået over for en række strukturelle og administrative vanskeligheder, som har forhindret den i at forfølge sine mål.**

42. Krige, kriser, migration og fordrivelse såvel som globale erfaringers og kulturers indvirkningen på vores samfund i de seneste tre årtier har bevidstgjort vores kirker om deres ansvar for at uddanne de troende og sikre deres åndelige udvikling. Denne fornyede uddannelsesbestræbelse har haft en særlig indvirkning på unge og apostolske bevægelser, bedegrupper og religiøse organisationer, hvor medievirksomheder og sociale medier spiller en fremtrædende rolle, især under Covid-19-pandemien. Nogle nyere kirkedokumenter har forstærket denne pædagogiske indsats, opmuntret, omfavnet og givet passende værktøjer.

43. Ud over familiesammenhængen er skoler det ideelle sted for uddannelse på det menneskelige, samfundsmæssige og religiøse niveau. Kirker lægger derfor stor vægt på dem, især siden begyndelsen af den moderne tid. Kirkeskoler har ikke sparet på kræfterne, når det handler om at udvikle deres mission, styrke deres kapacitet og forbedre deres programmer. **På et møde mellem en række ortodokse patriarker og the Council of the Catholic Patriarchs of the East (Rådet af Katolske Patriarker i Østen, 1996) blev et fælles kristent undervisningsprojekt vedtaget.** En kommission nedsat af kirkerne udgav en serie bøger, som fastlagde et pensum. Alligevel har nogle i Libanon været tilbageholdende i forhold til disse bøger og foretrækker at holde fast i deres egen kirkes arv og sprog. Kirker i Palæstina har også udarbejdet en økumenisk læseplan, som siden 2000 har været i brug i alle kristne uddannelsesinstitutioner.

Tilstedeværelsens problem

44. Antallet af kristne i Mellemøsten, i forhold til befolkningen som helhed, er faldet støt siden slutningen af det 19. århundrede. I modsætning hertil er der en voksende kristen tilstedeværelse i landene i Den Arabiske Golf. De primære årsager til dette fald er de tilbagevendende krige, der pressede millioner af mennesker til at emigrere, såvel som økonomiske vanskeligheder, social uretfærdighed og arbejdsløshed, især blandt de unge, der i dag er tvunget til at søge efter arbejdsmuligheder i udlandet. Derudover oplever Mellemøsten, at demokratiet er fraværende på alle niveauer. Der mangler respekt for menneskerettigheder. Der er politisk, økonomisk og social ustabilitet. Tilsammen skaber alt dette en følelse af fortvivlelse, frustration og bristede håb i store dele af samfundet – også blandt de kristne.

45. De kristnes udvandring, som er intensiveret i de seneste årtier, er ikke en direkte reaktion på fremkomsten af voldelige, islamiske, fundamentalistiske bevægelser, men snarere en parallel bevægelse. Alligevel minder disse islamiske bevægelser vækst, såvel som deres bestræbelser på at islamisere en række af vores samfund, mange kristne om den tid, hvor de levede (som 'dhimmier') under beskyttelse af muslimer og forstærker opfattelsen af at være en truet minoritet, bange for at opløses og visne bort. Denne opfattelse forværres, når nogle kirker i deres identitet er knyttet til en bestemt etnicitet, hvilket nogle gange resulterer i større isolation. Dette bliver så ofte brugt til at søge ekstern beskyttelse, hvilket yderligere forstærker følelsen af at være en minoritet. **Manglen på ægte demokratier, der er i stand til at garantere og beskytte deres borgeres rettigheder og bevare mangfoldigheden, får mange mennesker til at søge tilflugt i deres konfessionelle identitet. Det giver mere magt til "den religiøs blok" på bekostning af den enkelte.** Denne tragiske virkelighed forværres, når det sprog, som det religiøse etablissement bruger, i mange tilfælde stadig er langt fra den daglige virkelighed, de lokale kristnes lidelser og frygt; det religiøse sprog taler sjældent om de virkelige eksistentielle dilemmaer, folk står over for (jf. § 47-48).

46. Ud over den frivillige migration har Mellemøstens politiske, militære, sikkerhedsmæssige, økonomiske og sociale kriser skabt fordrivelse og bølger af flygtninge. Det har haft konsekvenser for den kristne tilstedeværelse. Dødvandet i de palæstinensiske flygtninges situationen, der har varet ved siden Nakbaen i 1948, den

irakiske flygtningekrise og dens humanitære konsekvenser siden 2003, samt følgerne i forbindelse med de syriske flygtninge siden 2011, er fremtrædende faktorer her. I disse tre tilfælde er der også en parallel krise med intern fordrivelse. Den demografiske segmentering af Libanon under borgerkrigen (1975-1990) blev gentaget i større skala i Syrien og Irak. Den kontinuerlige migration af både kristne og ikke-kristne fra disse bestemte lande bør ses som en anden form for flugt.

Kirker og samfund

47. Kirker i Mellemøsten er ikke upåvirkede af de hastige forandringer, der sker i globaliserede samfund. Faktisk forsøger de at følge med denne forandring ved at udnytte de nye kommunikationsteknologier og deres enorme potentiale til at sprede evangeliet. **Men den kirkelige kommunikation, som kan spredes så hurtigt, afslører samtidig den dybe kløft, der i dag eksisterer mellem på den ene side et samfund, hvor traditionelle religiøse værdier ikke længere er i højsædet, og på den anden side kirker, der ofte holder sig til regler og bestemmelser fra svundne tider.** Det fremmer en kirkelig diskurs, som ikke forholder sig til virkeligheden og kravene i samfundet i dag. Det er ikke ualmindeligt, at kirkens offentlige udtalelser eksplicit eller mere indirekte forsvarer traditionelle sociale strukturer, der ikke længere er levedygtige, eller intellektuelle standpunkter, som udspringer af en sekterisk tankegang, der er blevet dybt betænkelig. Selvom det er nødvendigt for det kristne vidnesbyrd, afviser nogle teologer fornyelse, de foretrækker isolation og fastholder en ukritisk fortolkning af Bibelen og kirkens arv. Med få undtagelser mangler kirkerne modet til at lade sig inspirere af Helligånden, frihedens, profetiens og fornyelsens Ånd (2. Kor 3,17), til at tage spørgsmål op, som er relevante for samfundene i Mellemøsten og engagere sig ansvarligt og effektivt i en nødvendig forandringsproces.

48. Et af de mest slående træk ved denne kløft er måske den ofte observerede dikotomi mellem den officielle kirkeinstitution og de unge i samfundet. **Mens de unge stræber efter selvrealisering, mener vi, at kirkeinstitutionen for ofte gentager et sprog, der ikke tager højde for de store kriser, som de unge står over for,** og kirkens sprog svarer heller ikke til de unges forhåbninger om et demokratisk samfund, der grundlæggende tror på individuel frihed og lighed, baseret på pluralisme, dialog, accept af forskelligheder, åbenhed over for kultur i bred forstand og på værdien af at lære af sine erfaringer og resultater. Det er bemærkelsesværdigt, at unge ofte føler sig

fremmedgjorte i de kirker, de tilhører. De har brug for mennesker, der kan involvere sig med dem og hjælpe dem med at skabe en kirkelig identitet, hvor dialog sejrer over monolog, og hvor fælles beslutninger betyder mere end beskeder, som udstikkes oppefra (jf. § 22).

49. Der hersker en konkurrencementalitet i nogle kirkelige institutioner. De prøver at lægge afstand til det større kristne samfund. Det sker nogle gange inden for den samme kirke eller mellem kirker fra samme trosretning - på bekostning af solidaritet, synergi og integration. I kampens hede glemmer disse institutioner ofte deres eksistensberettigelse, nemlig at yde en gratis tjeneste i overensstemmelse med Herrens ord "I har fået det for intet, giv det for intet." (Matt 10,8). **Med en sådan opførsel ligner de i deres prioriteringer og standarder de private, kommercielle institutioner, der kun går efter en hurtig fortjeneste.** Dette viser, om noget, manglen på apostolisk ånd, planlægning, fælles vision og ideen om ansvarlighed og tilregnelighed.

50. Overdreven folkelig fromhed og okkult tro vokser i vores kirker i dag som følge af krige, pandemier og den deraf følgende forvirring. Mange troende har mistet tilliden til deres tro og den bevidsthed, tålmodighed og håb, som troen kræver. De er blevet tiltrukket af magisk tænkning, "de ugudelige myter" (jf. 1. Tim 4,7), der lover Guds indgriben i verden på tværs af naturens regler, så deres behov kan opfyldes, de kan blive udfriet af deres lidelser, få fjenderne udryddet, blive helbredt for deres sygdomme og få repareret det, som politikerne har korrumpet. Det er på ingen måde et sundt udtryk for dyb tro. Tværtimod undergraver det en ægte kristen identitet og udstiller en svaghed i kirkens ledelse og en fiasko for kristen uddannelse og åndelig vækst.

51. Kirker er ikke som sådan politiske institutioner, men med deres lederskab og folk udgør de en integreret del af de samfund, de tilhører. De er således optaget af offentlige spørgsmål, især da deres mission sigter mod at sikre menneskers lykke, så de kan få et rigt liv (Joh 10,10). **Forholdet mellem den officielle kirkeinstitution og staten eller den politiske magt er dog ofte domineret af personlige særinteresser, en minoritetsmentalitet og en stræben efter snævre sekteriske gevinster på bekostning af etiske værdier og social sammenhængskraft.** Det er alt for almindeligt, at kirker

i dag mangler profetisk mod og ikke vil tale magten imod. De tier eller lukker øjnene for handlinger, der krænker menneskelig frihed og værdighed (jf. § 47-48).

52. Som vi nævnte ovenfor, spillede kristne en pionerrolle i udviklingen af den arabiske civilisation efter islams opståen (jf. § 33) og under renæssancebevægelsen i det 19. og 20. århundrede (jf. § 13). Således påtog kristne sig betydningsfulde roller inden for uddannelse, sundhedspleje, politik, økonomi og meget mere. **Alligevel ser det i dag ud til, at kristne spiller en mindre betydende rolle på grund af deres faldende antal. Dertil kommer, at andre, især muslimer, bedre kan klare sig uden de kristnes "tjenester". Men denne tilbagegang følges ofte af en overdreven tale om vigtigheden af de kristnes rolle. Ved at dvæle ved deres betydning i fortiden synes nogle kristne at blive fanget i en situation, hvor de ikke konstruktivt er med til at forme deres nutid og fremtid.**

Kapitel 2

Nutidens udfordringer og fremtidens indsatser

En ny verden, der endnu ikke er formet

53. I løbet af de sidste ti år har samfund i Mellemøsten oplevet dybtgående forandringer i forlængelse af opstandene i det arabiske forår (jf. § 20-24). Det har skabt teologiske, kulturelle, sociale og politiske udfordringer, der appellerer til vore folks og kirkers samvittighed og får os til at reflektere over forandringernes betydninger. **Det, vi ser i dag, er en omformning af denne region. Mens fortiden viste sig ude af stand til at reagere på sociale og politiske udfordringer og førte til en eksplosion, har det nye endnu ikke fundet sin form.** Uden tvivl har autoritære regimer, stammentaliteter, sekterisme og familiefudalisme påvirket vores samfund og deres institutioner negativt. Uanset om det arabiske forår var en politisk succes eller ej, så har det udfordret institutionerne – især de religiøse – der blev set som byggesten i samfundet. Oprøret introducerede en ny fortælling, som er radikalt anderledes end den, vi kender fra det forrige århundrede. Læg også mærke til den stærke vilje, hovedsageligt blandt de unge, som i høj grad var en del af opstandene, til at holde de autoritære strukturer ansvarlige, især de patriarkalske maskuliniserede strukturer, der kontrollerede vores samfund i århundreder og i vid udstrækning stadig gør det. En af de mest iøjnefaldende komponenter i denne villighed er kvindernes stærke engagement i det arabiske forårs oprør og deres aktive bidrag.

54. Unge menneskers tendens til at miskreditere sociale strukturer og institutioner blev ledsaget af en mærkbar stigning i religiøs ligegyldighed og kritik af religiøs autoritet. Det førte i nogle tilfælde til ateisme. Denne ateisme er dog ikke forbundet med en filosofisk ideologi, som udtrykker sig politisk, ligesom det var tilfældet med marxismen i det forrige århundrede indtil Sovjetunionens fald (1989). Stigningen i disse fænomener blandt nogle af regionens unge, der ellers ikke er særligt politisk motiverede, afslører overfladiskheden i den nuværende religiøse diskurs og mistilliden fra et stort antal unge til religiøse institutioner og deres måde at forholde sig til offentlige anliggender. Disse nye tendenser skal ikke mødes med misbilligelse og marginalisering, men bør anspore til en fornyelse af det religiøse sprog og

fremkalde et paradigmeskifte i vores forståelse af sammenhængen mellem religion og offentlige anliggender og de traditionelle mønstre, der styrer dem.

55. Disse fænomener, som vi har observeret i de mellemøstlige samfund, er uden tvivl forbundet med en bredere globalisering og med dens iboende tendens til at favorisere det nye frem for det gamle og det foranderlige frem for det konstante.

Det kommer for eksempel til udtryk i folks håndtering af kommunikationsteknologier, når de gentagne gange og med kort interval udskifter gamle enheder med nye. En sådan adfærd påvirker ikke kun de tekniske aspekter af vores liv, men også de intellektuelle og moralske. Det fører til en forsigtig og mistænksom holdning til alt, hvad der hører fortiden til, især nedarvede værdier, der stadig belaster vores samfund med deres tankemønstre og adfærdskodekser. Vores samfund har på det seneste lidt under mange værdikriser, som skal undersøges og deres konsekvenser nøje gennemgås. At favorisere det foranderlige frem for det konstante og sætte spørgsmålstegn ved forskellige dele af værdisystemet bliver en invitation til den religiøse tænkning om at genoverveje forholdet mellem det konstante og det foranderlige i troslæren. Samtidig udfordrer det også den ikke-religiøse tænkning til at søge en dybere indsigt i de kriterier, der ligger bag værdier og adfærd.

På vej mod en ny social kontrakt

56. Kristne i Mellemøsten forholder sig i dag til en kompleks virkelighed, når de skal vidne om deres tro i den offentlige sfære, og deres vidnesbyrd skal have indflydelse på regeringsførelsen. I denne virkelighed er der især to fælder, som de skal undgå: Den første fælde er den demografiske, som både er numerisk og geografisk. Det får dem til at tilslutte sig totalitære ideologier og autoritære regimer og lave alliancer med andre minoriteter, som de deler interesser med. Den anden fælde er forestillingen om, at hvis de kan besætte indflydelsesrige poster og opnå fordele og autoritær beskyttelse, så kan det sikre kontinuiteten og værdien af deres tilstedeværelse i Mellemøsten, selv hvis det strider imod deres grundlæggende, historiske principper om at forsvare frihed, menneskerettigheder og sameksistens funderet på ideen om medborgerskab og den form for solidaritet, som det kræver, med troende fra andre religioner og dem, der bekender sig til sekulære værdier.

57. Den kristne diskurs i Mellemøsten står i dag over for en dobbelt udfordring. Dels med at dekonstruere et minoritetskompleks, som påkalder både intern og ekstern beskyttelse, og dels med at intensivere en søgen efter måder at gøre de kristnes kulturelle bidrag gældende på. De kristne bør ikke kaste sig ud i jagten på indflydelsesrige poster og fremstille modparten som en kilde til frygt. Det ville ødelægge værdien af de respektable valg, som kendetegnede dem tidligere (jf. § 10-14).

58. Trosfriheden, den vigtigste af alle frihedsrettigheder, er en stor udfordring i Mellemøsten og en umistelig, hellig ret. Den er forankret i personens værdighed, uanset oprindelse, religiøst tilhørsforhold eller politisk valg, som det fremgår af de hellige bøger, der fortæller os, at Gud skabte mennesket i sit eget billede (1. Mos 1,27), og vi er Guds efterfølgere på jorden (Al-Baqarah 30). Ideen om tolerance fører til ideen om trosfrihed, som giver os alle mulighed for at leve frit og i overensstemmelse med vores muligheder og overbevisning.

59. I de fleste lande i Mellemøsten er islam kilden til lovgivning. Det er en strukturel udfordring for princippet om lighed mellem et samfunds medlemmer uanset deres kulturelle, religiøse, etniske og sproglige tilhørsforhold. Derfor er vi som kristne i Mellemøsten forpligtet til, sammen med vores muslimske brødre og søstre og vores andre partnere, at gøre os umage for at opbygge en sekulær stat, hvor medborgerskab gælder uden forskelsbehandling eller undtagelse. Denne udfordring er afgørende i kampen mod ekstremisme, eksklusion, isolation og selvisolation og i opbygningen af sekulære stater præget af god forvaltning af mangfoldighed. Denne udfordring virker mere vedkommende og påtrængende i dag, efter at pave Frans og storimamen fra Al-Azhar, Ahmed Al-Tayeb, underskrev *the Document on Human Fraternity* (Dokumentet om menneskeligt broderskab) i Abu Dhabi (2019), og efter at aftalen blev udvidet til også at omfatte den shiitiske autoritet i Najaf, storayatollah Ali al-Sistani, som fik besøg af pave Frans (2021) i et træk af stor religiøs og politisk betydning. Marrakesh-erklæringen (2017) og Mekka-dokumentet (2019) er også vigtige i denne sammenhæng.

60. Begrebet “sekulær stat” befinder sig den dag i dag i spændingsfeltet mellem en overdreven form for sekularisme, som den nemt smelter sammen med, og forfatninger, der ikke magter at gøre sig fri af religion som kilde til lovgivning. I begge tilfælde fører det til alvorlige fejl. **Den sekulære stat er hverken en ideologisk**

struktur, der dekonstruerer minoritets-majoritetskemaet, som det forekom nogle fortalere for arabisk og syrisk nationalisme (jf. § 9), eller en løsning på dilemmaet, hvor mindretallet skal underkaste sig flertallet. Det er frem for alt en udfordring at opbygge en stat med en moderne forfatning, der kan håndtere mangfoldighed og forblive på lige stor afstand af alle religioner.

61. Etablering af en sekulær stat bør gå hånd i hånd med at afvikle forbindelsen mellem det religiøse og doktrinære på den ene side og det offentlige rum på den anden side. Det religiøse bør omdannes til et indre moralsk kompas, som ikke blandes ind i den offentlige ledelse. Derfor er det ekstremt vigtigt at advare, når religion får indflydelse på lovgivningen, så det kompromitterer statens, forfatningens og lovenes sekulære karakter. Religiøse institutioner bør sætte grænser for deres egen indblanding i udformningen af forfatninger og love og kun overskride disse grænser, når de føler, at der afviges fra det etiske kompas – vel vidende at de også i disse tilfælde skal respektere imperativerne om menneskelig værdighed og fred i samfundet og anerkende retten til forskellighed og frihed. Derfor er det et centralt træk ved den sekulære stat, at den understøtter mentaliteter og adfærdsformer, som ikke frygter implementeringen af familieretslig lovgivning på et åbent og sekulært grundlag, som bekræfter statens neutralitet over for religioner. Dette er udfordringen: Om det er muligt at tilpasse statens sekulære karakter og de aspekter, som er specifikke for landene i Mellemøsten, med samfundets arabiske kultur og andre former for identitet, som er tæt knyttet til denne kultur.

62. Den kulturelle udfordring, som kristne i Mellemøsten står over for, og som vi er nødt til at reagere på sammen med vore brødre og søstre fra alle trosretninger og intellektuelle baggrunde – muslimerne i særdeleshed – handler om at genopfinde arabismen som et kulturelt rum og et inkluderende kulturelt koncept, og lægge afstand til en tvungen, ideologisk arabisering, der strider mod den kulturelle åbenheds ånd. Arabismen kunne så blive gennemlyst af frihed, menneskerettigheder, demokrati, social retfærdighed og økonomisk integritet, grundlagt på en form for medborgerskab, der omfavner mangfoldighed, afviser eksklusion og fremmer dialog. Kristne er hverken nye eller fremmede i det arabiske miljø. De har bidraget til opbygningen af den arabiske civilisation (jf. § 13 og 33) og har levet med i dens succeser og tilbageslag. I den arabiske jord har de sået den rigdom, som de har arvet fra den naturlige, historiske og politiske geografi, som de tilhørte. De har gødet jorden med deres kulturelle karakteristika, hvad enten de er aramæiske, syriske, koptiske,

armenske eller græske. På grund af misforståelser og tvetydigheder, der forbandt arabismen som kulturelt fænomen med islam og totalitære regimers udnyttelse, blev begrebet arabisme forvrænget, og kristne blev betragtet som en vestlig importvare, selvom denne antagelse blev afvist både af mange muslimer selv og af politiske sociologer. Nogle kristne diskurser og handlinger i kritiske perioder af historien var med til at fremme sådanne fordrejninger. Det var, som om ekstremisterne, der hævdede at have monopol på arabismen, gjorde fælles sag med dem, der afviste den.

63. I dag er mange kristne i Mellemøsten presset af, hvad man kunne kalde en “identitetskrise”. I den arabiske renæssances æra og derefter spillede kendte kristne skikkelser ledende roller inden for tænkning, kultur, politik, uddannelse og sundhed, (jf. § 13 og 33), men i deres skrifter finder vi sjældent nogen teoretisk diskussion om den “kristnes rolle”. De fleste af dem forstod ikke deres kristne identitet - hverken i snæver religiøs forstand eller i bredere kulturel forstand - som en tilknytning til en monolitisk social blok. Men i dag, hvor kristne sjældnere spiller centrale roller, hører vi en masse teoretiseringer om den “kristne identitet” og dens betydning. Det tyder på, at manglen på betydningsfulde roller fremkalder en opblæst diskurs om sagen (jf. § 52). **Kristne opfordres derfor til ikke at forstå sig selv som en monolitisk blok, der skal spille en reel eller indbildt rolle for at berettige sin eksistens over for sig selv eller andre, men som en gruppe af borgere, mænd og kvinder, der sammen med andre bidrager til almenvellet gennem de mangfoldige roller, de spiller – først og fremmest som enkeltpersoner – uden at insistere på at eje disse roller eller kræve monopol på dem.**

64. De kristne befinder sig midt i en tumultarisk, demografisk kontekst præget især af migration og fordrivelse. De er ikke alene, men sammen med deres medborgere. **Her står Mellemøsten over for tre udfordringer: For det første opgaven med at befri geografien for dens sociale, historiske, kulturelle og religiøse klædedragt; for det andet de defekte nationale identiteter; og for det tredje migrationens og flygtningenes påvirkning af værtslandene.** Disse udfordringer har gjort det vanskeligere at bevare mangfoldigheden i regionen. Vi står over for et voksende behov for at harmonisere de særlige forhold for grupperne af flygtninge, fordrevne og migranter - og de særlige kendetegn ved deres værtssamfund. Vi har brug for en grundig debat om, hvordan vi kan tilvejebringe modstandsdygtighed for begge parter og skabe rammer for de sociale transformationer, som denne nye virkelighed kræver.

Synodaliteten og dens indsatser

65. Kirker i Mellemøsten står over for udfordringen med at bevæge sig fra begrebet sekterisme til begrebet kirke. Mens sekterisme synes at udspringe fra millet-systemet i det osmanniske sultanat, stammer begrebet kirke fra Det Nye Testaments ord for fællesskab (koinonia), som handler om at samle medlemmerne af kirken (ApG 2,42; Fil 2,2), baseret på kærlighedsrelationen mellem Treenighedens personer (hypostaseis) som kirkens kilde, essens og formål (Joh 17). Vi kan ikke forstå kirken, medmindre vi påberåber os dette koncept, som udtrykker kirkens mysterium i dens oprindelige kraft, hvilket gør den til et økumenisk koncept par excellence.

66. For at Guds frelsende kærlighed kan blive kendt af alle, **må kirkens synodale ånd (jf. § 34) styrkes blandt kirkens ledere og troende gennem fælles pastorale programmer og strategier, især gennem den kollegiale forvaltning af kirkens anliggender og ressourcer. Vi må undgå en gejstlighed, der udelukker andre fra at tage beslutninger.** Dette kræver et oprigtigt åndeligt fællesskab og et inddragende lederskab, som udtrykker en klar retning, sammenhængende politikker, konsekvent ledelse og ansvarlige beslutninger. Autoritet i kirken er aldrig tyranni, men tjeneste efter Kristi eksempel (Mark 10,45) og en dynamisk, kollektiv proces (ApG 15,28), hvor beslutninger skal træffes med sund dømmekraft, med Helligåndens vejledning og med konsultation, uddelegering, ansvarlighed og gennemsigtighed. Stillinger i kirken er ikke et værktøj til personlig, familiemæssig eller partimæssig vinding, men snarere et instrument til at tjene kirkens mission i samfundet for at vise Guds kærlighed til ethvert menneske, uanset religion, race, hudfarve, køn eller national identitet. En tilbagevenden til synodaliteten baner vej for at reformere vores kirkelige liv, så strukturerne i synodale organer og deres afdelinger, såsom råd, patriarkråd, bispekonferencer og pastorale råd, kan fornyes.

67. Synodalitet er ikke udelukkende et spørgsmål om strukturer og institutioner; det er primært den ånd, som gør det muligt for enhver lokal kirke at lade sig inspirere af sin egen tradition og åbne op for andre kirker, der forsøger at aktualisere evangeliet i livets virkelighed. Det kan ikke opnås uden sammenhold, kommunikation og en søgen efter nutidige former for fælles handling (jf. § 34). Derfor blev Det Mellemøstlige Kirkeråd (1974) oprettet for at være et inkluderende forum for

kirker og en platform, der legemliggør de grundlæggende elementer af fællesskab imellem dem.

68. Ungdommens stilling i vores kirker rejser akut spørgsmålet om synodalitet og udfordrer os til at værdsætte sammenholdets ånd. Unge mennesker i vores kirker ønsker at udleve deres tro i harmoni med den overbevisning, som moderne og postmoderne samfund er nået frem til: At værdier som lighed, deling og solidaritet skal opretholdes. De finder ofte en kløft mellem disse værdier og en ekskluderende kirkelig kultur, som mangler evnen til at lytte og føre samtale (jf. § 48). Derfor er det nødvendigt at involvere de unge aktivt på alle niveauer af kirkens ledelse, i overensstemmelse med de talenter, som Helligånden skænker dem.

69. Kvindernes stilling i vores kirker kræver en radikal mentalitets- og praksisændring. I forlængelse af synodalitetsbegrebet med dets forpligtelse til sammenhold og samtale skal kvinders værdighed og deres unikke værdi i Guds øjne tages alvorligt. Der skal skabes fuld ligestilling mellem kvinder og mænd (1 Mos 1,27). Et patriarkalsk, maskuliniseret system har påtvunget vores kirker synspunkter, som modsiger den holdning, Gud ønsker over for kvinder. Disse synspunkter er blevet retfærdiggjort af sociale skikke og traditioner og forankret gennem afvigende fortolkninger af visse bibelske passager. **Nu er tiden inde til, at Mellemøstens kirker frigør sig fra dogmer, strukturer og praksisser, der reducerer kvinder til andenrangs væsener i modstrid med evangeliets ånd (Gal 3,28) og Verdenserklæringen om Menneskerettigheder.** Bemærk i denne sammenhæng, at de evangeliske kirker i Libanon i de sidste fire år har taget det bemærkelsesværdige skridt at ordinere tre kvinder til præstetjenesten.

Broderskabets/søsterskabets kultur

70. De kristnes tjeneste i Mellemøsten er inspireret af bibelske principper, frem for alt af ideen om menneskeligt broderskab/søsterskab, som er gentaget i mange passager i Det Gamle og Det Nye Testamente. Fra Guds spørgsmål til Kain: "Hvor er din bror Abel" (1. Mos 4,9), til Kristi kald til os om at elske vor næste, især den sultne, den tørstige, den fremmede, den nøgne, de syge og de fængslede. Det er normen for vores kærlighed til Kristus (Matt 25,31-46). **Meningen med vores kristne tilstedeværelse**

og mission er at opbygge en kultur præget af fællesskab og ubetinget kærlighed blandt mennesker. På den måde bliver vi et tegn og et redskab for Guds fællesskab med skaberværket.

71. I det kristne liv er denne kærlighedens kultur rodfæstet i vores dåb i Jesu Kristi navn, han som vaskede sine disciples fødder (Joh 13,1-11) og gav sig selv til liv for verden. Kristne er derfor forpligtede til at vaske andres fødder og give sig selv hen for deres skyld i efterfølgelse af Herren og Frelseren, som er deres eksempel og ideal. Gennem dåben modtager de kristne Helligånden som gave. De får den præstelige og profetiske ånd, som giver dem ansvar for at tjene og vidne for verden. **Således inviteres kristne i Mellemøsten, sammen med troende fra andre religioner, især muslimer, og med dem af god vilje, uanset deres tro og intellektuelle orientering, til at leve som brødre og søstre og værne om menneskelig værdighed og frihed.**

På vej mod en ny teologisk diskurs

72. Som vi allerede har påpeget (jf. § 47-48), er det afgørende, at kristne i Mellemøsten i dag møder udfordringen med at forny den teologiske diskurs. Hvis Bibelen er Guds ord givet til mennesker gennem menneskelige forfattere, så **kræver fortolkningen af Bibelen, og dermed den patristiske arv, at vi bruger alle tilgængelige værktøjer fra moderne humanvidenskab**, såsom historie, arkæologi, samfundsvidenskab, lingvistik, semantik, psykoanalyse og kulturanthropologi. Historisk-kritisk metodologi, sammenligning med teksterne fra det antikke østen, litteraturkritik og humanvidenskaberne generelt gør det muligt for troende bedre at forstå indholdet af det guddommelige ord. De kan være med til at placere teksten i dens kulturelle kontekst og fjerne os fra den fundamentalistiske læsning, som er meget bogstavelig eller fanatisk og afviser al videnskabeligt og kritisk engagement i den skrevne tekst.

73. Dette behov for at forstå de bibelske tekster i deres fulde, oprindelige betydning skal kombineres med en invitation til at søge de bedste veje til at aktualisere og fortolke Bibelen og traditionen i nutidens verden ved at lære at skelne mellem trosoverleveringen som sådan, og hvordan denne trosoverlevering bør interagere med realiteterne og sammenhængene i vores samfund i Mellemøsten (jf. § 30-31). **En sådan aktualisering sikrer, at modtagelsen af traditionen i en verden i konstant**

forandring er frugtbar, kreativ og ikke-repetitiv på en måde, der tillader teologien at svare på de troendes behov og forhåbninger. Dette kræver blandt andet en økumenisk tilgang, der søger at rense hukommelsen, anerkender værdien af den andens teologi og tilegner sig et godt kendskab til, hvad de økumeniske, teologiske samtaler på alle niveauer allerede har udrettet, herunder at skelne mellem det grundlæggende i læren og de udtryksformer, der er blevet brugt gennem tiderne. Vi er nødt til at respektere princippet om sandhedernes hierarki og være særligt opmærksomme på sandhedens udtryk i de forskellige kirkelige traditioner, især inden for liturgi, ikonografi, arkitektur, musik og sprog.

74. Denne aktualisering kan ikke lykkes uden den kontekstuelle teologi, vi refererede til i indledningen (jf. § 3). **Kontekstuel teologi er kendetegnet ved, at den tager den sociale, økonomiske og politiske udvikling alvorligt og bruger den som udgangspunkt for en undren over, hvad Gud vil med os “her og nu”.** Denne teologi er ikke bange for at granske virkeligheden, uanset hvor ubehagelig den er, og den tøver heller ikke med at bruge ord, der ikke er ulig de bibelske profeters. Retfærdighed, frihed og lighed er blandt de mest fremtrædende slagord. Den blander sig i offentlige anliggender og understreger eksegese kontekstualitet. Samtidig søger den også at være tro imod integriteten i den bibelske teksts oprindelige indhold. Kontekstuel teologi er en stor udfordring for kirker, som lader sig dominere af en diskurs, der lukker ned for eksegese og fortolkning, mumificerer troens ord og forvandler evangeliet til en retorik, der stikker af fra virkeligheden (jf. § 47).

75. Inden for rammerne af denne aktualisering har vi brug for liturgisk fornyelse og reform for at fuldføre det, der er opnået i de seneste halvtreds år med at genoprette og modernisere den rige arv fra de gamle, østlige traditioner i harmoni med nutidig kultur og modernitetens udfordringer. Det gælder i særlig grad ritualer og liturgiens sprog i diasporalandene. Kirker er nødt til at tilpasse liturgierne der til kulturerne i de folk og lande, der har været vært for kristne fra Mellemøsten. Den måske mest grundlæggende udfordring ligger i at forene tilpasning til lokale kulturer og sprog med bevarelse af traditionens ånd med dens rige udtryk af stilarter og symbolske billeder.

76. Hvis den teologiske diskurs skal fornys inden for den kontekstuelle teologis rammer, så er det et nøglekrav, at vi bevæger os væk fra en kultur med polemik,

hvor kirker og andre religioner, især islam og jødedom, gensidig afviser hinanden, og i stedet bevæger os hen imod en kultur med dialog og tilnærmelse. Dette skift kan vi kun opnå ved at være åbne over for andre, lytte til dem og acceptere sandheden om deres tro, som de præsenterer den, i stedet for at søge at underminere deres tro eller projicere vores egne forståelser over på dem. Dialog bør også løse teologiske spørgsmål ved at udvikle nye eksegetiske tilgange, der er kritiske, historisk objektive og åbne for de moderne humanvidenskabers metodikker. Disse tilgange skal også være i stand til at overveje afgørende etiske og politiske spørgsmål, såsom hvordan man værner om menneskelig værdighed og personlig frihed, herunder samvittigheds-, menings- og ytringsfrihed.

77. En af de vigtigste måder at forny den teologiske diskurs på er ved at udvikle en kritisk og analytisk synsvinkel og give nutidens unge kvinder og mænd muligheder for at udfolde sig innovativt og kreativt i overensstemmelse med de store gaver, som Helligånden har givet dem. Alt for ofte synes de unge at blive begrænset inden for kirken (jf. § 68). Vi er nødt til at genoverveje vores pædagogiske filosofi, underkaste den en kritisk analyse og opdrage nye generationer, der ikke blindt accepterer alt, hvad de bliver fortalt, eller higer nostalgisk efter en svunden fortid, men er villige til at lære af fortiden for at forme nutiden. Vi har brug for nye generationer, der ikke er fanget i et net af fordomme, men tør tænke kritisk og kreativt.

78. En af de vigtigste opgaver for den kristne undervisningsplan er at skabe en ny form for dannelse, der forstår og accepterer dem, der i deres menneskelige, fysiske, intellektuelle, moralske eller åndelige behov er forskellige fra os. **Kristne uddannelsesinstitutioner skal skabe et rum for dem, der adskiller sig med hensyn til kirkeligt eller religiøst tilhørsforhold, så de føler sig respekteret, accepteret, elsket og ligestillet med andre.** Her bør vi ikke undervurdere udfordringen med åbenhed over for humanvidenskaberne og behovet for at uddanne en generation, der værdsætter dem, på trods af de alvorlige spørgsmål, de rejser i nogle akademiske kredse. Faktisk giver disse videnskaber et vigtigt korrektiv og en værdifuld måde at konfrontere teknologiens accelererende indflydelse og dens indvirkning på læringen. De giver os også metodiske værktøjer til at forstå de hurtige ændringer, som både individer og lokalsamfund oplever i øjeblikket.

79. Teologiske diskurser, liturgisk litteratur og pædagogiske metoder bør alle understrege betydningen af det menneskelige fællesskab i Bibelen og traditionen. De bør gøre læren om treenigheden, inkarnationen og vores forløsning gennem Jesus Kristus til deres udgangspunkt og norm. Disse læresætninger er grundlaget for kristen tro og underbygger princippet om fællesskab med Gud og næsten som et kriterium for Guds kærlighed og herliggørelse (Matt 25,31- 46). **Det er inklusionen af den anden, der gør tjenesten i kirken vigtig og hellig, for uden den anderledes anden ville kærlighedens og den kristne tros fællesskab blive hult og meningsløst.** At negligere den anden underminerer uundgåeligt det unikke ved den messianske forløsning som udgangspunkt for enhver uddannelsesbestræbelse, liturgisk praksis og teologisk diskurs.

Kapitel 3

Valg og politikker

80. “Jeg har stillet dig over for livet og døden ... Så vælg da livet.” (5. Mos 30,19b). Den sociale, politiske og teologiske situation i Mellemøsten i dag, med alle de udfordringer, den rejser, stiller kristne over for afgørende valg, der forudsætter en totalt forandret tankegang. Denne forandring indebærer, at vi bevæger os væk fra en sygelig optagethed af bare at overleve og hen imod en vilje til at løbe risikoen ved at være til stede og vidne. Det vil sige at opbygge varige politikker funderet på bibelske principper og forankret i den profetiske rolle, som vi skal spille, og i vort vidnesbyrd om den opstandne Kristus og vort engagement i vores samfund med deres forskellige geopolitiske kontekster.

81. Kirker i Mellemøsten i dag har brug for at lytte til Helligåndens vejledning og gennemgå en ægte indre forvandling, der afspejler evangeliets dynamik og en ægte profetisk ånd. Det vil give mulighed for en autentisk dialog med verden i denne postmoderne tid (jf. § 15). Det vil sætte dem i stand til at spille deres rolle trofast og kreativt og opfylde deres mission som svar på de udfordringer, vores region står over for i dag.

82. Enhed og den økumeniske bevægelse repræsenterer en unik udfordring i Mellemøsten. Kirker er nødt til at forny deres økumeniske forpligtelse i lydighed mod den befaling, Herren gav aftenen før han døde (Joh 17,21), især kirkerne inden for Det Mellemøstlige Kirkeråd (MECC). Der er brug for, at de styrker deres forhold til kirker og økumeniske organisationer verden rundt. Derfor **opfordrer vi vores kirker til at genoplive samtalen og synodalitetens ånd, afvise uenighedens og konkurrencens ånd og udvikle MECC som et økumenisk forum, der bringer kirkerne sammen og arbejder for at komme videre på den synlige enheds vej.** MECC har i øjeblikket et stort behov for at forny og rehabilitere sine afdelinger. MECC bør vedtage principperne om sund dømmekraft, god administration og høj effektivitet og undlade den vilkårlige rotation i forbindelse med valget af ledelse (jf. § 36, 41, 66-67).

83. Kirker i Mellemøsten skal **forholde sig til problemerne i regionen og i dens befolkninger på grundlag af en kontekstuel teologi, både på nationalt og regionalt plan.** Det skal være slut med at dvæle ved fortiden, importere stereotyper eller svømme hen i følelser og metafysiske overdrivelser. Den kontekstuelle teologi bør konfrontere de geopolitiske forhold med metoder, som er inspireret af skrifterne og deres profetiske mod. Det kræver, at kirkerne dedikerer sig til at formulere en specifik teologi for vores region baseret på reflekterende tankegang og videnskabelige kriterier, en teologi, der vil søge at forstå fortiden, læse nutidens tegn og se mod fremtiden på en måde, som bidrager til offentlige anliggender, så det tjener almenvellet (jf. § 74).

84. Vores kirker skal forny deres teologiske og kirkelige diskurs i overensstemmelse med nutidige forhold, så denne diskurs kan forstås af Guds folk, blive et fleksibelt redskab for kristen mission og vidnesbyrd og åbne en dør for dialog med de andre. Alt dette opnås i første omgang ved at anvende den kontekstuelle teologis tilgang, definere og forene terminologien med den arabiske teologiske diskurs og akkulturere den kontekstuelle teologis dynamik i kirkerne og de teologiske fakulteter rundt om i verden; og derefter, i næste ombæring, ved at forny det liturgiske sprog og tilpasse det til den kontekstuelle teologis krav i (jf. § 72-79).

85. Vi vil opmuntre vores kirker til at genaktivere *the Association of the Theological Institutes and Faculties in the Middle East (ATIME)* og til at vedtage en økumenisk plan for samarbejde, der forbinder de teologiske fakulteter med hinanden gennem en fælles vision for uddannelsen af fremtidens præster. Uddannelsen bør være åben over for den moderne verdens virkelighed, tro mod traditionen og tage passende hensyn til de kritiske metoder. Mere end nogensinde er det nu både ønskeligt og gavnligt at gennemgå institutters og fakulteters teologiske, filosofiske og pastorale læreplaner, kommunikere om de forskellige teologiske uddannelsesområder og udveksle informationer, nyheder, studerende og professorer (jf. § 73). Vi beder også fakulteterne om at yde et aktivt bidrag til de troendes åndelige og teologiske dannelse.

86. Spørgsmålet om kvinders plads i kirken kræver i dag en gennemgribende ændring af både tankegang og praksis. Kvinders værdighed og unikke værdi i Guds øjne kræver fuld ligestilling mellem kønnene (jf. § 69). Vi opfordrer vores kirker til at arbejde

flittigt og beslutsomt for **offentligt at indrømme den uretfærdighed, der er begået mod kvinder gennem tiderne, og for at ændre, hvordan kvinder behandles i kirken og i samfundet gennem modige initiativer, der understreger komplementariteten i tjenesten mellem kvinder og mænd uden at favorisere det ene køn frem for det andet.** Kirken er nødt til at udvikle sine strukturer, lære og praksis for at sikre kvinders aktive deltagelse på alle områder, herunder tjeneste, ledelse og beslutningstagning.

87. De kristne må i deres kirker **lytte intenst til de unges stemme, deres visioner om fornyelse, positive potentialer, kritiske tænkning og ambitioner om udvikling. Kristne skal give de unge reelle muligheder for at blive involveret i kirkeligt og politisk arbejde.** De må opgive ethvert forsøg på at udelukke dem eller ignorere dem under henvisning til, at de vil revolutionere kulturelle og sociale traditioner og det gældende værdisæt. Vi opfordrer kirkens institutioner **til at udvikle interaktive strukturer med unge, hvor de unge respekteres som ligeværdige i stedet for at blive behandlet formynderisk.** Desuden bør kirkerne investere i uddannelse af det nødvendige personale og opkvalificere fremtidige ledere fra deres rækker. **Kristne unge er ikke kun kirkernes fremtid, men også deres nutid, og de skal spille en primær rolle i opbygningen af samfund, som bygger på medborgerskab (jf. § 68 og 77).**

88. For at gøre det muligt for de kristne i Mellemøsten at forblive i deres hjemlande, må kirkerne **række ud til deres pårørende, som allerede er emigreret fra regionen, ved at lancere særlige programmer** for at opmuntre dem, der ønsker det, til at vende tilbage og motivere dem, der foretrækker at blive i udlandet til at bevare deres autentiske værdier og deres kulturelle og kirkelige arv i de samfund, hvor de har slået sig ned.

89. I vores kirker og institutioner er vi nødt til at vedtage solide politikker, som er funderet på en kultur, der respekterer mangfoldighed, anerkender retten til at være anderledes og fremmer retfærdig økonomi, social retfærdighed og produktiv lighed. Alt dette skal være indrammet af sund ledelse, gennemsigtighed, kompetence og professionalisme. Derudover skal naturlige, økonomiske og menneskelige ressourcer administreres godt, som en integreret del af de kristnes rolle som forvaltere af skaberværket.

90. Vi opfordrer de universiteter, institutter og skoler, der drives af kirkerne, til at **tilbyde undervisning om menneskelige værdier** med det formål at danne gode borgere og **etablere en velinformeret offentlig opinion, der respekterer andre**, og som er forankret i historie og geografi og positivt understøtter sociale forandringer for at fremme medborgerskab og menneskelig trivsel.

91. Kirkerne skal tilskynde deres medlemmer til at involvere sig i de kirkelige institutioner såvel som i offentlige embeder og funktioner, i overensstemmelse med deres gaver, kvalifikationer og specialiseringer. De skal undgå alle former for nepotisme, bestikkelse og kortsigtet udnyttelse, for at imødekomme behovene hos Guds folk og fremme det fælles bedste.

92. Kristne inviteres til at **udvikle en teologisk og intellektuel tilgang, der giver os mulighed for at åbne et nyt kapitel i forholdet til jøderne**, som altid har været en integreret del af det mellemøstlige kludetæppe og dets pluralistiske identitet. Kristne opfordres til at engagere sig i en seriøs dialog baseret på værdier som retfærdighed, fred, medmenneskelighed og det skabtes værdighed. **En sådan dialog er helt anderledes end den, som føres af visse vestlige kristne, som er forudindtaget over for zionisme**, hvad enten det skyldes et kompleks over det jødiske holocaust eller en skyldfølelse over århundreders antisemitisme eller bare et ønske om at behage den zionistiske lobby. En sådan dialog ville presse på for retfærdighed for det palæstinensiske folk, kræve politikken med besættelse og invaderende bosættelser til regnskab, forsøge at skabe ægte fred og afvise forestillingen om den religiøse stat, som står i vejen for den sekulære stat.

93. Hvad angår dialogen med muslimerne, bør vi undgå **dobbelttale, afstandsskabende høflighed og en elitær holdning**. Det vil lægge et forståelsesmæssigt og pragmatisk grundlag for den rolle, som begge religioner skal påtage sig for at sikre samvittighedsfriheden og opbygge lokal, regional og global fred. Det er af afgørende betydning i vores region, hvor troen på én Gud opstod, og hvor vi på trods af kompleksitet og mangfoldighed igennem historien har vævet ærefulde mønstre af broderskab/søsterskab og samarbejde. De perioder, hvor kristne og muslimer, såvel som tilhængere af andre religioner, kom i konflikt med hinanden, må tilskynde os til at tage ved lære af fortiden og investere i at opbygge menneskeheden og landene i vores region.

94. Kristne i Mellemøsten bør nægte at tilslutte sig diktatoriske, politiske regimer, uanset om deres ideologi er sekulær, teokratisk eller feudal, og ej heller at identificere sig med dem. De må også afvise alliance med andre minoriteter og undlade at kalde på beskyttelse. De skal afholde sig fra at politisere religionen og blande religion ind i politikken. De må aldrig lukrere på noget autoritært, tage imod løfter om indflydelse eller drage personlige fordele. De skal bevare deres positive, sociale rolle.

95. Kristne har rødder i Mellemøsten. Derfor skal kirkerne engagere sig i denne region og dens befolkning, uanset deres etniske og religiøse tilhørsforhold og intellektuelle orientering. Et sådant engagement bør styrke de kristnes følelse af at være en del af deres samfund og tilskynde dem til at påtage sig ansvar og sammen arbejde for det fælles bedste. Det kræver, at vores kirker er fri for enhver form for frygt, at de er åbne over for den anderledes anden og bidrager til genopdagelsen af en arabisme, som er gennemlyst af frihed (jf. § 62). Vi opfordrer også indtrængende kirkerne til at udvikle strategier og tage positive og praktiske initiativer til at hjælpe kristne med at blive i deres lande og fremme deres engagement i den offentlige sfære og i kampen for en sekulær stat, som har forfatning og institutioner, er kendetegnet ved fuldt medborgerskab og som vil omfavne mangfoldighed og være styret af moderne civilret.

96. Vi opfordrer vores kirker til at arbejde seriøst for ratificeringen af familieretslig lovgivning, som tager udgangspunkt i, at alle borgere er lige. Vi opfordrer kirkerne til at medvirke aktivt til at sådanne love bliver udarbejdet. Det vil bekræfte, at staten er neutral over for religioner og at religionerne er forpligtede på en stat, som sikrer alle borgere juridisk retfærdighed.

97. Vores profetiske rolle som kristne i Mellemøsten kræver, at vi gør en særlig indsats for at understøtte frihed, retfærdighed, menneskerettigheder, retten til selvbestemmelse, demokrati og den fredelige overdragelse af magt i alle lande i regionen. Vi må modsætte os alle former for uretfærdighed og dobbeltstandarder, især når det gælder det palæstinensiske folks ret til at etablere sin egen uafhængige stat med Al-Quds (Jerusalem) som hovedstad og flygtningenes ret til at vende tilbage, som det er garanteret af de internationale og arabiske resolutioner og konventioner. Kristne skal også systematisk presse på for at få en ende på de syriske, libanesiske og

irakiske befolkningers lidelser. Vi skal opfordre til, at der etableres en retsstat, hvor borgernes rettigheder sikres og hvor deres historiske forhåbninger imødekommes og forsøg på at ændre deres identitet afvises. Vi vil fremhæve værdierne i den sociale kontrakt, som gør det muligt at leve sammen (jf. § 56-64).

98. At tage godt imod flygtninge og fordrevne ud fra en menneskelig forståelse af broderskab/søsterskab er en forpligtelse, der omtales flere gange i både Det Gamle og Det Nye Testamente. Det kræver, at vi sørger for ikke at flyde med på den populistiske strøm og de nationalistiske følelser, der fører til racistisk adfærd i strid med evangeliets ånd. Denne kristne forpligtelse skal udfolde sig i en dedikeret indsats for at sikre både gæsternes og værtssamfundenes rettigheder og for at fastholde flygtningenes ret til at vende tilbage til deres lande og oprindelsessteder, og de fordrevnes ret til deres byer og landsbyer, med retfærdig kompensation, så deres identitet beskyttes og mangfoldigheden i de samfund, de tilhører, opretholdes. **Det er vigtigt for kristne i Mellemøsten at være solidariske med de undertrykte og støtte dem, hvis rettigheder er blevet krænket, at forsvare dem, at styrke dem, at afsløre deres undertrykkere og at igangsætte processer, som stiller undertrykkerne til ansvar, så retfærdigheden sker fyldest.**

99. Medier og kommunikation er til stor nytte i opbygningen af kristne og menneskelige værdier, især i betragtning af den betydning, medierne har fået i de seneste årtier, og den rolle, de spiller i hverdagen. **Både hvad angår visioner, politikker og teknologier skal kirkerne give høj prioritet til medier og kommunikation.** Det er vigtigt for udbredelsen af kirkens værdier, især når det gælder værdien at leve sammen med respekt for mangfoldighed. Vi har et presserende behov for **at udvikle en fælles økumenisk handlingsplan for medier, der vil tilskynde til en professionel diskurs i missionens tjeneste og fremme menneskelig værdighed.** Den skal tale til både sind og hjerte og være fri for forstenet tradition, falsk fromhed og trang til selvforsvar.

100. Vi ser i disse valg og politikker et tankevækkende udtryk for kristnes engagement i Mellemøsten til fremme af menneskelig solidaritet og et værdigt liv for ethvert menneske i vores region. Vi ser også i dem en afvisning af den voldsomme dødskultur og den voldslogik, der anvendes, når konflikter skal løses. Vores kristne tilstedeværelse skal bygge på tjeneste (diakoni) til gavn for ethvert menneske, hengiven kærlighed og ægte tilgivelse i lydighed mod Guds vilje. Vores mål skal være et mere

retfærdigt og menneskeligt samfund, hvor Guds rige kan virkeliggøres, så mennesker kan få liv, som Gud har ønsket det for dem, efter Kristi ord i Johannesevangeliet: “Jeg er kommet, for at de skal have liv og have i overflod.” (Joh 10,10).

We Choose Abundant Life Group

Beirut, September 2021

Forfatteroversigt

Fru Souraya Bechealany / Libanon

Pastor Khalil Chalfoun / Libanon

Pastor Gabriel Alfred Hachem / Libanon

Pastor Najla Kassab / Libanon

Hr. Assaad Elias Kattan / Libanon, Tyskland

Pastor George Jabra Al-Kopti / Jordan

Hr. Michel Nseir / Libanon, Schweiz

Pastor Mitri Raheb / Palæstina

Hr. Ziad El Sayegh / Libanon

Søster Emilie Tannous / Libanon

Pastor Roupheal Zgheib / Libanon

Dansk oversættelse: Niels-Peter Lund Jacobsen.

WE CHOOSE ABUNDANT LIFE

نفتار الحياة

We Choose Abundant Life Group
Beirut, September 2021

f NAKHTARALHAYAT

@ NAKHTARALHAYAT

t NAKHTARALHAYAT

v WECHOOSEABUNDANTLIFE

✉ wechooseabundantlife@gmail.com